

Rakvere vanalinna muinsuskaitseala kaitsekorra tööühma koosoleku protokoll

Aeg: 17.03, kell 12.00 – 16.15

Koht: Rakvere Riigimaja, Kreutzwaldi 5

Osalesid: Mirjam Abel, Oliver Alver, Kadri Lepik, Angeelika Pärna, Madis Tuuder - kohal
Liivi Varul, Helena Kaldre - veebi vahendusel

Puudus: Kert Karus

Koosoleku juhataja: Mirjam Abel

Protokollija: Kadri Lepik

Päevakord:

1. Ülevaade arheoloogia eksperdihinnangust / Liivi Varul
2. Kaitsekategooriate tabeli üle vaatamine / Mirjam Abel, Kadri Lepik
3. Muud küsimused

1. Ülevaade arheoloogia eksperdihinnangust

Liivi Varul andis tööühma liikmetele ülevaate kaitsekorra arheoloogiaalase alusuuringuna kasutamiseks koostatud Tõnno Jonuksi ja Martti Veldi tööst „Eksperdihinnang Rakvere linna muinsuskaitsealade piiride ja alade kohta“.

Kaitsekorra koostamisest eraldiseisva tegevusena alustatakse ka Rakvere linnuse ala ja kaitsevööndi piiride korrastamist.

Kaevetööl loakohustusest loobumise leevendused on kavandatud peenramaadele ning õuealadel kuni 30cm (labida sügavus) kaevamisel.

Kokkuvõtteks püstitas Liivi Varul küsimuse, kas jätkata kaitsekorras arheoloogia käsitlust ühe alana, mis hõlmab kogu muinsuskaitseala kahe alaga, millel on tööde teostamisel seatud erinevad tingimused.

Arutati:

Liivi Varul tõi välja, et erinevate arheoloogiliste aladega varianti on kasutatud Tartu, Viljandi ja Kuressaare muinsuskaitsealade kaitsekordades.

Madis Tuuder juhtis tähelepanu, et kaheastmeline süsteem oleks omanike suhtes aus, kuna juhiks juba eelnevalt tähelepanu, et tööde teostamisel võib tekkida täiendavalt nii rahalisi kui ajakulu.

Otsustati:

Jätkata tööd arheoloogia mõistes kahe erinevate tingimustega alaga.

2. Kaitsekategooriate tabeli üle vaatamine

Mirjam Abel tegi ülevaate erinevate kaitsekategooriate sisust ning tutvustas kaitsekategooriate tabelit kinnistute ja hoonete kaupa, keskendudes peamiselt B- ja C kategooria ettepanekutele, kuna A-kategooria hooned said läbi vaadatud eelmisel töökoosolekul.

Arutati:

Angeelika Pärna juhtis tähelepanu, et **Jakobsoni tn 7** tootmishoone (ettepanek B) on kehtestatud detailplaneeringu kohaselt ette nähtud lammutada. Kõik olid nõus, et sel juhul ei ole põhjust hoonele B-kategooriat määrata ning hoone võib jääda C-kategooriasse. Tegemist on esimese kohaliku raudbetoondetailide tootva tehasega. Madis Tuuder pakkus idee, et hoone lammutamise eel tuleks säilitada mõned iseloomulikud algusaegsed raudbetoondetailid muuseumikogu jaoks.

Mirjam Abel püstitas arutamiseks küsimused hoonete kategooriate kohta, mille osas ettepaneku tegemisel tekkis küsimusi, sh paekivist abihoonete varemestunud müürid:

Jakobsoni tn 11 on tegemist 1990ndatel algse tõenäoliselt mõisaaegse paekivihooned kohale ehitatud suure teenindus-kaubandushoonega, mis on küll suure mahulise mõjuga, kuid ei toeta kuidagi vanalinliku hoonestuslaadi. Kõik kohalolnud olid nõus C-kategooriaga.

Spordihoone taga asuv **Kooli tn 1** hoone on suure mahulise mõjuga ühiskondlik hoone, mis ei toeta kuidagi vanalinliku hoonestuslaadi. Kõik kohalolnud olid nõus C-kategooriaga.

Näituse 2b on väikesemahuline elamu Rakvere mõisa pargi alal, mida kohati on nimetatud aednikumajaks, kuid ühtki tõendust selle kohta ei õnnestunud arhiivimaterjalidest leida. EHR andmetel on tegu pealesõjaaegse hoonega, ent seegi ei pruugi olla tõde. Kõik nõustusid, et võib jääda C-kategooriasse.

Parkali 1 Aqva Spa juurdeehitis on suuremahuline uushoonestus (2013). Uued hooned on põhimõtteliselt määratud C-kategooriasse, kuid siin nii olulise koha peal ja suure mõjuga. Madis Tuuder tõi välja, et B-kategooria hoone puhul on põhjendatud vajadus hoone fassaadilahenduse muutmise korral arhitektuurikonkursi korraldamiseks. Kõik kohalolnud olid nõus B-kategooriaga

Pikk 8 postmodernistlikus laadis 1995 kohaliku arhitekti Indrek Olli projekti järgi ümber ehitatud endine NL piirivalvekasarmu (1946), kus pikalt tegutses Virumaa Teataja toimetuse. Enamus töörühmast pooldas B-kategooriat, Angeelika Pärna jäi eriarvamusele, viidates mannetutele sammastele, kaarastmetele ja üleüldisele haledale väljanägemisele.

Pikk 16a hoovimaja, mille algne kihistus pärineb 20. sajandi I poolest, 1997 erastatud Rakvere Kinovõrkude kontori hoone ehitati ümber 2000.a ja on nüüd kummaline kooslus hoovipoolsest traditsioonilisest paekivihoonest, mis on kokku ehitatud lihtsa tänapäevase kastja mahuga eluhoonega. Arvestades algse kihistuse olemasolu ja seda, et lisandus ei ole pealetükkiv ega silmatorkav, küll aga meelde jääv, päädis arutelu B-ettepanekuga.

Pikk 17a/2 uus hoovimaja, mis on kokku ehitatud Aqva Spa peahoonega. Ainus vaade avaneb kiriku pargist. Pretensioonitu arhitektuuriga. Ei kujuta endast alale olulist mõju omavat ehitist. Kõik nõus C-kategooriaga.

Pikk 20 hoovis on mitu abihoonet, neist kahel on algsest kehast säilinud paekivist müürid, sh ka kelder. Kaarel Truu on soovitanud ajaloolist hoonestust markeerivate varemete määramist B-kategooriasse, et nende edasisel saatusel rohkem kaasa rääkida saaks. Arutleti puukuuride ning Pikk 20/1 mitmeid kordi ümber- ja juurde ehitatud elamu-abihoone kategooria üle, kuna mõlemad on rajatud algsetele paemüüridele. Arutelu tulemusel sündis ühine otsus jätta müürid siiski C-kategooriasse.

Pikk 22 endine kingsepatöökoda, mis on tänaseks väga viletsas ehituslikus seisukorras, paikneb äsja konserveeritud majandushoonete paemüüridega samas kompleksis. Ei ole välistatud, et kunagi

jätkatakse konserveerimistöid ka selle hoone müüridega. Kinnistu on munitsipaalomandis. Kõik nõus C-ga.

Pikk 38 hoovihoone varemete kategooria määramine samadel põhimõtetele kui Pikk 20, jääb C-kategooriasse.

Pikk 42a suur hoovimaja, mis ei ole vanalinna muinsuskaitseala iseloomulik hoone ning on erinevate renoveerimistega minetanud sellegi väärtuse, mis 20. sajandi I poole ehitisena võis algselt olla. Kõik on nõus C-kategooriaga.

Pikk 44 hoovis asuv silikaattelistest kõrge parapetiga ja valtsplekkkatusega NL aegne garaaž tekitas palju elevust, kuna on säilinud päris ehedana. Oliver Alver ja Madis Tuuder soovitasid väljapaistvalt nõukogude stiili esindavale hoonele B-kaitsekategooriat, ülejäänud olid C-kategooria poolt.

Pikk 48 hoovihoonest on säilinud terviklikud kõrgete viiludega avadeta otsaseinad ja mõnevõrra pikiseinte varemehid. Arutelu jõuti küll ülejäänud varemehetega võrdväärselt C-kategooriale, ent kuna hiljuti on antud välja eritingimused, mis näevad ette müüride säilitamist ja integreerimist uude hoonesse, on maakonnanõunike ettepanek B-kategooria.

Pikk 55 pisike ühe trepikojaga hruštšovka sobitub mahtudelt hästi. Oliver Alveri kommentaar: stiilipuhas kolhoosielamu, mis rikastab vanalinna miljööd. Angeelika Pärna jäi eriarvamusele (C), teised B-kategooria poolt.

Pikk 59 kaks kenasti renoveeritud abihoonet, mis on küll nägusad, kuid kannab niivõrd erilist ajastuvaimu, et peaks olema säilitatud B-kategooria tasemel. Kõik nõus C-kategooriaga.

Pikk 70 tõenäoliselt endise vanema abihoone müüridele nõukaajal ehitatud hoovielamu on sarnane kõrvalasuva remonditud hoonega, ent viletsamas seisus ja rohkem ümber ehitatud. Ei ole midagi säilitamisväärtset. Kehtivad eritingimused on lubanud suurendada vintskappe jt ümberehitusi. Kõik nõus C-kategooriaga.

Spordi 20 nõukaajal ohtralt ümber ja juurde ehitatud endine tootmishoonete kompleks, mille ühes osas on mõni paekivimüürijupike säilinud. Kasutusel linnavalitsuse haldusosakonna laona. Kinnine ebakorrapärase mahtudega hoonete kooslus. Ei ole iseloomulik vanalinnale. Kõik nõus C-kategooriaga.

Tallinna 5a mahukas 20. sajandi lõpus ehitatud kontorihoone, mis asub hoovi sügavuses, ega ole praktiliselt mitte ühestki suunast vaadeldav ühtses kompleksis. Kõik nõus C-kategooriaga.

Tiigi 5 asuvad endise õlletehase kompleksi kuuluvad abihooned. Arutelu tekkis kõige põhjapoolsema, teistest hilisemat päritolu tsementkivist hoone väärtuse üle. Angeelika Pärna jäi eriarvamusele, ülejäänud olid ühte meelt, et kompleksi osana ja 20. sajandi esimese poole ehitustehniliste võtete näitena on tegemist B-kategooria väärilise hoonega.

Tõusu 10 on 1951. a valminud Rakvere Metsamajandi töötajate barakk-elamu. Arutelu käigus jõuti seisukohale, et vanalinna ehitustraditsioonidega vastuolus olev ebatüüpiline elamu ei kannab Rakvere vanalinna muinsuskaitseala väärtusi ega rikasta seda. Kõik nõus C-kategooriaga.

Vabriku 4 1960ndatest pärinev 2-korruseline korterelamu asetseb Rakvere mõisa pargi serval endise õlletehase tootmishoonete ja Õllepruuli tänava väikeste traditsiooniliste elamute vahel erandlikuna nii mahult, stiililt kui asendilt tänavate suhtes. Täna on hoone kaotanud enamuse ehitusajale iseloomulikke tunnuseid, sh klaasitud veranda. Sellisel moel ei sobitu ega väärinda ta kuigivõrd ei

vanalinna muinsuskaitseala ega mõisa miljöövärtuslikku keskkonda. Kõik nõustuvad C-kategooria määramisega.

Elektrikapid, liitumiskilbid – mõned sellised rajatised on saanud ETAK koodi. Arutati, kas ja miks peaksid need olema ETAK koodiga, tekitades vajaduse hinnata nende panust alale ja kaitsekategooriaid määrata.

Otsustati:

Määrata hoonete kaitsekategooriad valdavalt vastavalt maakonnanõunike poolt tehtud ettepanekutele (olid juba tabelisse kantud) ning toimunud arutelu tulemusel teha kaitsekategooriate määramise ettepanek järgmistele hoonetele:

- Jakobsoni tn 7 (tootmishoone, ETAK 279340) C
- Jakobsoni tn 11 (ühiskondlik hoone, 276063) C
- Kooli tn 1 (ühiskondlik hoone, 276875) C
- Näituse tn 2b (elamu, 543221) C
- Parkali tn 1 (ühiskondlik hoone, 6622142) B
- Pikk tn 8 (ühiskondlik hoone, 6128043) B
- Pikk tn 16a (elu- või ühiskondlik hoone, 284896) B
- Pikk tn 17a/2 (elu- või ühiskondlik hoone, 6124623) C
- Pikk tn 20 (kõrvalhoone, 275922) C
- Pikk tn 20/1 (elamu, 278799) C
- Pikk tn 22 (kõrval- või tootmishoone, 279667) C
- Pikk tn 38 (vare, 286126) C
- Pikk tn 42a (elamu, 6132404) C
- Pikk tn 44 (kõrvalhoone, 4301180) C
- Pikk tn 48 (vare, 7473545) B
- Pikk tn 55 (elamu, 281900) B
- Pikk tn 59 (kõrvalhoone, 6131660) C
- Pikk tn 59 (kõrvalhoone, 4305768) C
- Pikk tn 70/2 (elamu, 277968) C
- Spordi tn 20 (tootmishoone, 286648) C
- Tallinna tn 5a (ühiskondlik hoone, 279806) C
- Tiigi tn 5 (kõrval- või tootmishoone, 276264) B
- Tõusu tn 10 (elamu, 427096) C
- Vabriku tn 4 (elamu, 277463) C

Selgitada välja kuidas ja kellele teha ettepanek elektrikapilt ETAKi ära võtmiseks ja teha siis seda.
/Kadri, Mirjam

3. Muud küsimused

Järgmiseks aruteluks saab olema muinsuskaitseala ja kaitsevööndi piiride muutmise teemaline. Maakonnanõunikud esitavad töörühma liikmetele ettepanekud e-kirja teel ning kommentaare antakse samuti e-kirjaga. Seejärel otsustame, kas on vaja täiendavat kohtumist.

Koosoleku juhataja

Mirjam Abel

/allkirjastatud digitaalselt/

Protokollija

Kadri Iepik

/allkirjastatud digitaalselt/